

TRIBUNA

REDACTIA

Deák Ferencz-u. Nr. 26.

ABONAMENTUL

pentru Austro-Ungaria:

1 an ... 20 cor.

6 luni ... 10 cor.

3 luni ... 5 cor.

1 luna ... 2 cor.

de Duminică pe un f. cor.

Redacția și administrația pe 40 lexar.

scrierile să se însoțească.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 26.

INSERTIUNILE:

Se va plăti pentru prima dată în

la zi și pentru restul în avans, la

care se va plăti în fiecare săptămână.

Alte condiții speciale, cât și în privința

condițiilor de plată înalte în Arad.

Existența pentru veniți și comenzi.

Se va plăti în avans și se va plăti.

Anul IX.

NUMER de DUMINECĂ

Nr. 13.

Reuniuni de consum.

Curios, că la noi Români, n'au prins simțurile acestea economice, cari la alte țări au dat roade atât de binefăcătoare.

S'au făcut mai multe încercări în felul acesta unde n'au luat prea vre-un deosebit avânt, și în vreme ce am înființat după alta peste o sută de banci românești, înflorind și stăruind poporul și marile interese, reuniuni de consum abia avem una trei centre românești, lucrând cu mai mult ori mai puțin îndoios.

Deși cine va putea țigădui marea lor înțelegere economică și chiar politică? Maghiarii două puternice partide, agrarii ștergându-le an în programul lor crearea la ele reuniuni de consum și în urmașii lor au și legal întreg ținutul cu un astfel de așezăminte. Eari urmarea? Pe, că mai ales între Ruteni, jidovii au și în via lumea în cap și să roiască spre țările românești, unde nimic nu le stă în cale și a înșelăciunii.

Se poate, că chipul, cum întârziile încercărilor au fost greșite. Prea cu cheltuieli, prea pe mare au început unele năstire. Stăruind mulți și plătiți direcții cu tantieme, nu puteau suporta de așezămintului începător, care și de-aia este, nu trebuie să fie întemeiat pe mare de venituri mari, căci atunci și-ar putea chemarea.

Pe de alta parte însă trebuie să și recunoaștem o mare greșală a Românilor, că ei din fire-i, mai bucuroși se duc în bolta jidanului. Știe ca-i însăși, la cântar, la pret și în atâtea ștătețe chipuri, totuși la el trage. O simțită mare aceasta, de care ar trebui desvătăți oamenii.

S'ășază jidanul într'un sat românesc și în zece-cinsprezece ani câștiga, stând la umbră, zece și sute de mii. Cunoșc eu sat, sat sărac, tot satul poate de l'au vinde, n'ai scoate atâtea, cât în decurs de câți va ani a scos jidanul vânzând cutia de chibrite pe un ou, dacă omul n'avea ban la casa. Toamna, sătenii făceau mult rachiu, îl cumpăra tot jidanul și peste întreg anul îl vindea iarăși sătenilor pe pret înzecit și însulit poate, luând în sâmbă cum îl falsifică, stricându-le pe de-asupra și sănătatea.

Dar' cine nu le cunoaște acestea? Nu este sat românesc, în care să nu se resfete jidanul în bogăție și în bine, în vreme ce la casa românului stă valca stinsă, copii flămânzi și goi, hambarele deserte. În locul Curților românești de odănoară, trecând prin satele românești, vezi ridicându-se altă curte, mai frumoasă, decât casa parochială, decât școala, este curtea nouului nemeș, a jupânului de iert: venit în sat cu fluișerita și cu piei de iepuri în spate.

Și apoi cine nu cunoaște firea jidovului? Cine nu știe cum ne hațjocoresc, cum ne hulesc și cum dînsul suat' cel mai mare dușman al Românilor? După-ce s'a încălzit în sat, el vrea să pună popa, el dascăl, notar,

el s'aleaga deputat, c'un cuvânt satul întreg s'asculte la porunca lui. Dar' cu greu i-te poți acum împotrivi, căci toată puterea e în mâinile lui. Trăește bine cu domniul stăpânirii, căci prin el ajunge la atâtea hatiruri, capătă licențe de beuturi, înlesniri la dare, ștătețe ștătețe altele, iarăși el la rindul său, vorba ceea «o mână spala pe alta» face tot pentru stăpânire, la alegeri de deputați, de reprezentanți și la alte interese de-ale domniilor. D'aci încolo el e domn mare în sat și de multe ori satul întreg, de i-s'ar împotrivi, n'o mai scoate cu dînsul la cale. Odată li-s'a înfundat domniilor jidani, acum la alegerile din urmă și am văzut cu totuși, ce-au făcut de pilda în cercul Borosineadul, unde au dus miliție pe capul satelor, mințind și svovind, că Români fură, aprind și vor să se răscoală. Așa au mințit la stăpânire și prin foile lor, dar' în faptă nu voiau altceva, decât să înșelăm, să umilească pe Români, arătând ce pot ei să facă.

Capăt însă la lucrurile acestea nu se va pune până-ce Români nu vor cauta să scape de sub robia aceasta, mai afurisită decât cea de pe vremea iobăgiei! Până-ce nu vor pune umăr la umăr și văzând marea sîricăciune, ce le fac lipitorile acestea, nu vor pune ei între ei, creștar lângă creștar să facă bolta românească în sat, ca să nu mai îmbogățească pe nimenea, nu mai ales pe aceea, cari după ce-au strîns avere, se fac cel mai mari dușmani ai Românilor.

Băncile românești, societatea românească, proeșit și învățătorii și toți conducătorii ade-

URĂ ȘI DRAGOSTE.

TEATRU POPORAL ÎN 3 ACTE.

DE

TR. I. MAGIER.

Calin: Te rog, primarule, se vorbim cum-va rece, ori mă faci să mă căesc, că am vorba asta!

Sandu: Ba vorbește numai, că trebuie să nu-l cu plăcere în pretenia de care tu vorbești.

Calin: Jidanul Herșcu e om lacom, care și lumea întreagă. El numai din speculă se după D-ta, ca să-și netezească calea la îmbogățire și mai mare, nu e destul, că și a treia parte de sat a pus stăpânire. Se speră D-zeu, să nu ajungă când-va la lipsa stăpânitorare, că Herșcu ar fi cel dintâi, dar întoarce spatele.

Sandu: (gândinduse). Dascăle... zici ceva!..

Calin: Advocatul Skércezi, încă e omul cel mai ferit din întreg satul. Se pune și el cu se lângă D-ta, te laudă în față, te lingușește vorbe dulci, ca să se vâre la inima ta. Și oare nu tot dânsul e acela, care te răsuflă asupra oamenilor pentru câte nimicuri se ajungă pe mâna lui, să-i jupoaie și să se căscă.

Sandu: Se auzim numai, se auzim!..

Calin: D-ta, te prea încrezi și în notarul tău, că e de seamă, pe ce picior domnesc și el și feciorul. Toată lumea vede bine că din piata lui nu-l modru să-și poată ține cel domnesc, ci e ispitită a crede că și în alt chip.

Sandu: Învățătorule, acum te rog să nu-mi mai spui altele, că mi-ai spus destule.

Calin: Demnule primar, dacă m'ai rugat să vorbesc, apoi să nu o lasăm pe jumătate. Crede-mă, că ți-o spun pe cea mai bună convingere a mea, că nici unul dintre ei nu-ți este prieten adevărat, ci se înțeleg la spatele D-tale, și poate chiar pe aceea, cum să-și spele ei mâinile și pe D-ta să te cufunde.

Sandu: Învățătorule, imi pare că chiar popa te-a învățat să-mi căzania asta, că tocmai așa mi-o ținut și el o predică în săptămâna trecută. Da nu gândești D-voastră, că eu nu știu rostul căzaniilor acestora!.. Știu eu de ce vrei să mă răsnii și de notarul!.. Nu cumva Zamfira părintelui s'o fi deochiat de ochii lui Oiodar?!

Calin: Primarule, eu ți-am vorbit așa, cum cred că trebuie să vorbească un om de omenie, și precum ai voit și D-ta, ți-am descoperit cauza nemulțumirii din sat. Oamenii sunt năcăjiți că prietenii D-tale au sterfelit pădurea, car ei pentru toate abaterile cât de mici, sunt aspru pedepsiți. Apoi mai zic, că s'au topit veniturile fondurilor comunale, și ei pentru câte toate sunt luați la țintă.

Sandu: Destul învățătorule. Lasă că va veni vremea, să tragem odată samă cu cânil ce-ce în bun senin, latră pe stele.

Calin: Eu onorate primarule am gătat de spus și te rog să mă privești ca pe un binevoitor a D-tale, care te cinstește și pe D-ta și familia D-tale.

Sandu: Aha, ești bun maistor de vorbă, dar la adecă tot iese cuiul. Nu cumva gândești la familia mea... spune drept?... Și nu asta

se fie oare noima preteșugului meu cu notarul?!

Calin: Noima cuvintelor mele la preteșugul d-tale cu notarul, nu e de loc alta, de cât numai aceea-ce am spus-o. Cât despre familia d-tale, eu o stimez din inimă, și ca om cinstit ce sunt, cuget că nu-mi vei lua în nume de rău, dacă citez chiar a mă apropia de d-voastră.

Sandu: Așa dară e drept aceea-ce auzi sem când-va dela Todora ce culesese vorbe din ulița?... D-ta, doară ai avea de gând domniule învățător, să ceri pe fata mea Irina?!

Calin: Dacă am o inimă care se o poată ferici, apoi dacă va fi și voința lui D-zeu și a d-voastră a părinților, eu cred că n'ăș face nici o necuviință dacă voi cere-o.

Sandu: (rîde). Ho... ho!.. Că merge strună! Adică lucrul au ajuns până acolo, că te gândești deja la cerat?!

Calin: Eu iubesc din tot sufletul pe Irina, și dânsa încă mi-a spus că mă iubește, numai învoirea d-voastră mai lipsește, că fericirea noastră se fie deplină.

Sandu: Ce aud?! Ea încă te iubește?! Vorbe copilărești!.. De altcum, domniule învățător, ca să rămâi înaintea mea și de acum înainte în nume de om înțelept, apoi îți spun, fi bun și nu-ți mai bate capul cu gânduri de aceste, nici altul om să-i mai spui vorbele aceste.

Calin: Gândul meu a fost închis adânc în inima mea, numai d-tale ți-l-am descoperit, și te rog, să nu calci în picioare o inimă iubitoare și de omenie.

vărați al poporului român să înceapă această mare lucrare, care ar însemna, o adevărată desrobire a satelor românești. Sat de sat, să se facă *boltă românească*, unde să se vândă marfă ieftină și bună și să nu se lucreze pe venite mari.

Ce mare binefacere ar fi aceasta pentru popor!

Nu s'ar mai scurge banul în punga jidanilor și de-ar vrea să trăiască între noi, ar trebui să prindă și dâșii de coarnele plugului, de sapă și de coasă. Dacă șira spinării li s'a prea înmuiat de traiul dulce, pentru muncă de aceasta grea, deschis le stă și lor drumul spre America...

Mai bine ei, decât poporul băstinaș, muncitor și cinstit...

† Ioan Pop Reteganul.

Era din popor; ca atare cunoștea de minune poporul, fiind-că îi studiasse obiceiurile, zicalele, filozofia, bazmele și cele dela popor adunate le-a dat eară poporului în mulțimea de cărți, cari îi fac nemuritor numele.

În ogorul înțelenit al folcloristicii noastre a fost un muncitor harnic. Că azi ne cunoaștem în parte neamul, nu puțin avem să-l mulțumim și lui. Cu o voință puternică și sirguință de fer fără să aștepte, decât o conștiință proprie liniștită, a muncit decenii în câmpul literaturii.

Pe lângă Ispirescu, el, care absolvase numai două clase la gimnaziul din Năsăud a fost unul din cei mai fervenți colecători de basme. Căci cine odată a citit: *Poveștile ardelenestii*, îl va ținea vecinic minte. El nu a fost folclorist savant; n'a adunat și scos din tipar poveștile-l colectate după cerințele lingvistice moderne; meritul lui e, că a dat o lectură frumoasă, plăcută tineretului. Poveștile culese de el nu au apărut în forma originală, în care au fost auzite, ci îndreptate, întocmite au format nu numai o lectură plăcută, ci o lectură edificatoare ca simțăminte, dar și ca stil.

Ca luminător al poporului — căci dascălia i-a fost cariera — stând în imediata

apropiere a acestuia, l'a studiat din fir în păr și-a căutat să-l crească prin cărți scrise pe înțelesul tuturor.

Moartea lui lasă uu gol adânc simțit în literatura română.

De fel din Reteag (născut în 1853) după terminarea celor două clase gimnaziale din Năsăud și a preparandiei din Gherla și Deva s'a aplicat pe spinoasa carieră a dascălii, în ramele căreia munci până în 1892, când se pensionă.

Activitatea-l literară se mărgini în cercul acelor cunoștințe, cari interesează în primul rând marea masă a poporului și chestiunile învățătorescii. Așa la 1866 a redactat «Cărțile sateanului român» și «Convorbiri pedagogice», ear la 1898 «Revista ilustrată».

A publicat în șir cronologic: «Trandafir și violele» poezii populare, «Chiuituri», «Stărostele», «Leonat cel tînăr», «Inimioara și buchetul», poezii naționale, «Prietenul sateanului român», «Opșaguri», «Țiganii», «Povești ardelenestii», «Pomăritul practic», «Cartea poporului», «Povești din popor», «Pintea viteazul», «Novele și schițe», «Pilde și sfaturi», «Povești din viața țaranilor români», «Novele».

«Gazeta de Duminică» a pierdut în el pe zeusul său redactor.

După-cum ni-se scrie, în 3 Aprilie în comuna natală falnicul învățator după suferințe de trei ceasuri, a trecut bariera acestei vieți. În mormântarea i-s'a făcut Joi, în 6 Aprilie n. la 2 ore.

Fie-l țărina ușoară!

Raport din Dietă.

Budapesta, 5 Aprilie 1905.

Mergând vestea că azi are să fie ședința furtunoasă, la orele 10 toate locurile din logi și galerie sunt ocupate. Chiar și logia magnaților e plină, măcar că domniile acestia mari n'au obiceiul să se scoale atât de dimineață. De când locurile — din logi și galerii — nu mai sunt însă numerotate, cine vrea să vadă mai bine trebuie să se scoale mai curând.

Coridoarele rezervate deputaților se umplu și ele și o mișcare neobișnuită se observă în-

Toate cină și s'alină;
Numa io-'s pasere strină,
Nici nu cin nici nu m'alîn,
Numa plâng, numa suspîn.

Doamne și frumosu-l câmpu... în cotro te uiți cu ochii, îți pare că rîde lumea... În toate părțile, miros de trandafir, și flori, unele mai frumoase ca altele... Am cules și eu florile aceste de prin luncă, că doar atîta mi-a mai rămas și mie din partea noastră de moșie!... O, D-zeule!... cum mi-se strînge și acum inima, când îmi aduc aminte de năpasta ce mi-o făcură oamenii răi!... Cum ne aduseră la sărăcie, la năcaz și la durere și cum băgară pe tata cu zile în pămînt! (suspînă)... O sfîntă maică Precistă, ai grijă de toți întristății!...

Olodar: (din partea opusă, învîrtind bastonul) Ah cu cine mă întîlnesc!... Tu ești Linuță?... Dar ce faci cu florile acele, ce le-ai încărcat pe brațe?

Lina: Le-am cules din luncă. Vreau să fac din ele cunună. Măne se împlinesc doi ani de când am îngropat pe tata, și dacă nu-l pot face altă pomană, barem crucea să i-o împodobesc cu flori.

Olodar: O, ce suflet bun și draguț, și floare mai frumoasă decât toate florile!... Eu când te văd Linuță, îmi pare că văd răsărind un soare nou, care luminează lumea întregă. Dă-mi și mie dragă o floare din mîna ta, ca să o sărut ca pe o icoană sfîntă!

Lina: Lasă-mă în pace domnule, și nu-ți bate capul cu biată orfană întristată!

(Va urma).

deosebi printre kossuthiști, cari au venit mulți și mai de dimineață. Pe coridorul liberalilor abia vezi un deputat două, — cari au venit, intră în sala de ședință și se trist, abătut, la loc.

Dintre naționaliști cei dintâi veniți s'au vădit Novac, Dr. St. C. Pop și Russu-Șirianu. Vădit pe rând Hodja, Dr. Mihali, Demian.

Între partidele maghiare nu se aude decât: „Mi lesz?” — (Ce o fi?), dar nimeni nu știe să dea, căci după părerea în situația e mai gravă și mai încurcată decât o

Obiectul de discuție între Români este *gerea dela Arpaș*.

După informațiunile ce avem, știrile de presa maghiară cu privire la candidările Arpaș, cel puțin încă privește, partidul naționalist fost eronate. Și cercul și cel cari cunosc situația în Făgăraș, este pentru a se susține didatura lui Dr. Vasu, care și în rîndul țării a lipsit să nu fie ales. Ear d'atunci în rîndul lui Dr. Vasu a crescut în măsura în care

Ședința începe la 10¹/₂. Prezidează Protocolul ședinței precedente îl citește Harberg László. Dintre miniștri sunt prezenți Lukács, Tallián, Iosipovich, Berzeviczy și Citirea procesului verbal se face în mijloc adevărat sgomol. Toți vorbesc și discută. Pe tele zadarnic sună clopoțelul.

După citirea procesului verbal, Iustitia apologia decedatului Beöthy Ákos, între știrile generale. Se primește ca Dieta să se presie durerii sale în procesul verbal.

Iustitia face de asemeni apologia lui N. Ambrus, decedat mai lunile trecute și a lui Péter.

Se dă concediu mai multor deputați cari și contele Apponyi. Se rezolvă d'as multe chestii sosite la biroul Dietei. În ședința de azi s'a discutat și afacerea dela Cehul-Silvaniei: Curia înosent că alegerea lui Bornemissza este ratată. Arătând că membrii Dietei sunt în sfîntirea unui vas de războiu la Trieste, puțintul întrebare fiind că în ce limbă e scrisă reza, răspunde „Ungurește”, și declară că limbă nici n'aș fi primit (aplauze).

Secretarul citește cartea de interpropunerii. Se găsește propunerile lui Ferencz privitoare: 1. la scoaterea din *hotărîrea dela 18 Novembre* (modificarea mentului Dietei) și 2. *ștergerea acelei hotărîri Daniel, chiar și din ziarul Dietei*. Opoziția frenetică.

Președintele enunță că ambele aceste puneri se vor motiva și desvolta mâne.

Bilete de intrare la ședința de mâne prenotat deja de azi. Se și crede că mâne o ședință viforoasă, deși de altfel liberalii să și apere *putsch-ul* parlamentar care s'a zădat căderea.

ULTIME ȘTIRI.

Budapesta,

...prăpastie...

...prin telefon...

Eri după amiază la 3 ore Majestatea a părăsit Budapesta, năcăjit că...

N'a fost în stare să tacă nici o... Kossuthiștii nu vreau să se plece în Dietă, iei sunt mai mulți. Majestatea nu-și poate alcătui minister, care trebile țării. Fincă Majestatea Sa să le dea armată ungurească, ei să dea nici bani, nici recruți.

Ce va fi?

Unii zic că Majestatea Sa va tron, alții că va împărășia din nou ori va suspinde constituțiunea.

Dieta e întrunită, dar ce folos minister și în lipsă de treburi ședința în vorbiri pătimase, bune numai primejdia.

Azi s'a început discuțiunea asubiectului de adresă a kossuthiștilor Sa. S'asteaptă vifore. Deputații sună față. *Românii înc'au sosit toți.*

Vă voui aviza despre cele ce...

Sandu: Învățătorule, și-o spun rupt-ales, să nu-mi mai pomenești de acest lucru, de vrei să nu mă faci dușman.

Calin: Eu tată voesc să mi-te fac, și rog pe D-zeu, să-ți povățuiască inima spre bine!

Sandu: Destul, că dacă mai vorbești, mă mănii, și n'aș vrea!... Am isprăvit ce am avut de lucru.

Calin: Vrea! se zice! am isprăvit ce am avut; poți merge!... Apoi voi și merge, dar nădăduesc tare în D-zeu și în zălogul acesta a iubirii (arătând floarea) că soarele fericirii ne va suride odată. (Iese în dreapta).

Scena 9.

Sandu, mai târziu *Pralea*.

(Afară se aude zgomot). Te-am prins!... Te-am prins acățătoare!... Am să te duc și la casa comunală, numa până spun la primarul!... A meu ești!... Poți acum tot fugi, spânzurațoare ce ești!... Măi, măi!... da a dracului jivină ești măi Strolea lui Țimbuc!... Val mam'o!... se fure el perele din grădina bisericeii? (Intrând apoi din dreapta *Pralea* grăbit și beat): Primarule!... primarule!... ear ni-or făcut blăstâmații o mănăproprie!... (se împedică și cade. Cortina cade).

ACTUL II.

(Un câmp la marginea satului. În fund gard, în dosul căruia se văd arbori, mai îndepărtare case, turnul bisericeii etc.)

Scena 1.

Lina, *Olodar*.

Lina: (cu flori pe brațe intră cântând).

Câte păsărele 'n codru

Toate-și au traiu la modru,

DIN ROMANIA.

Ocupațiile științifice ale A. S. R. Principelui Carol. (Comunicare făcută în ședința Academiei Române dela 12 Noembrie 1904 de către Zach. C. Panțu).

A. S. R. Principele Carol, dorind să cucască florile care cresc împrejurul castelului de s'a născut și care împodobesc văile și munții din vecinătate, a făcut în vara anului trecut numeroase excursiuni, însoțit de guvernul său civil dl. A. M. Moehrlen. În aceste excursiuni A. S. R. a adunat și a preparat cu multă sîrguință și paciență frumoase și interesante plante din împrejurimile orașului Sinaia, ședința de vară a Casei noastre Regale, transportată în același timp în leagăn al dinastiei române.

Orașul Sinaia, cu pădurile sale seculare cu gigantiștii săi munți, face parte din pușnicul masiv al Bucegilor, care întrece pe celălalt munte al noștri, ba chiar muntele cel înalt din Carpații centrali, căci dacă vîrșul Tatra din acești Carpați întrece ca înălțime pe cel al Omu, ei sunt cu toate acestea ca masă mult mai restrînsi decît falnicii noștri Buceci.

A. S. R. Principele Carol a binevoit să culegă plantele adunate în excursiunile sale de la Zach. C. Panțu, spre a le studia și să descrie. După ce s'a achitat de această însărire, dl. Panțu a constatat că colecțiunea făcută cu multă îngrijire și acuratețe, cuprinde peste 250 specii de plante, cele mai multe alpine montane și numai cîteva din regiunile învecinate. Ele formează herbariul particular al Principelui Carol, care conținând numeroase plante interesante, dintre care unele endemice în Carpații dacici, fac ca acest herbariu să nu fie numai o simplă colecțiune de studiu, ci un herbariu de importanță științifică. Ceea ce ridică valoarea foarte mult a acestei colecțiuni este faptul, că aici întâlnim 2 specii de plante ne cunoscute pînă acum din Flora României: una din vasta familie a compositelor numită *Monicum Barceuse* și alta din interesanta familie a Orchidaceelor numită *Goodyera repens*.

Cea dintîi fu aflată de A. S. R. Principele Carol la 16 Iunie și la 16 August 1903 pe muntele Caraiman, aproape de pavilionul din vârful său, sus în Valea Iepilor. Cea de a doua fu găsită de A. S. R. la 8/21 August 1903, în pădure aproape de Urlătoarea.

Dintre toți munții noștri, Bucegii sunt cei mai bine studiați atît de botaniștii Români, cît și de botaniștii austro-ungari, cu toate acestea, că A. S. R. Principele Carol descoperă în acești munți 2 specii interesante și noi pentru Flora României.

Conferințele academice ale „Societății Fecilor Române” vor continua dela orele 8.45 pînă la 10 seara.

Dl. N. Iorga, profesor universitar, va vorbi despre: „Viața sufletească a Românilor”.

Războiul ruso-japonez.

Pace deci nu va fi. Rușii se vor război mai departe cu Japonezii. Rusia — se îndoieste nimeni — poate trimite armată nouă, dar cînd ar putea fi gata de a merge la Charbin armatele cele nouă? Peste două sau opt luni, adică în mijlocul ernoare, cînd ori-ce operație militară trebuie să conteniască. Cît despre flota rusă în oceanul indian, crede cineva, că va fi flota japoneză? De Rusia ar încheia pace cinstită, ar lua imboldul de căpetenie în mișcarea revoluționară. Dar și la Tokio, de ce să vrea pacea. Japonia a cucerit tot, ce poștia, a scos pe Ruși din Mandchuria, a luat Port-Arthur, e stăpîna în marea galbenă și cea japoneză. Ce-ar putea să câștige prin o biruință nouă?

De altminteri Rușii, adică țara conștientă războiului. Doar Linevici în o dare de mîna a lui din urmă a zis, că el cu armata ce o are e în stare a se împotrivi succes Japonezilor.

Perderile de pînă acum ale Rușilor.

Paris. Corespondentul lui *Matin* a trimis la Paris din Petersburg o știre senzațională. După date oficiale a alcătuit mărimea perderilor suferite de Ruși în acest război. Perderile Rușilor în morți, răniți și prizonieri au fost:

La Saho	45.000
La asediul lui Port-Arthur	45.000
Liaoyang	25.000
Haiciveng	15.000
Vafancu	4.000
In munții-Dalin	2.600
Turenciveng	2.600
Dasiciao	2.400
Sisian	260
Gaidju	240
Lupte pe mare	9.900
Sandepu	10.000
Total:	162.000

Maî trebuie adăogați prizon. morții și răniți în lupta dela Mucden 175.000
S'au transportat apoi pînă la prima Ianuarie în Rusia răniți 100.000

Peste tot: 435.000

Va să zică Linevici maî are o armată de 300.000.

Au perdut Rușii însă foarte mult și materialicește. În ruble următoarele ar fi perderile Rușilor:

Calea ferată mandjuriană	254.000.000
Cheltuelile păzii căii ferate	46.000.000
Pagubile pricinuite de Boxeri	70.000.000
Orașul Dalny și portul	28.000.000
Întărituri provis. pe lângă calea f.	11.000.000
Portul Port-Arthur și cheltuelile	500.000.000
Peste tot:	900.000.000

Numai războiul a înghițit următoarele sume:

Cheltueli de război	570.000.000
Nouă datorii de stat	150.000.000
1480 tunuri pierdute	10.000.000
Corăbii comerciale confiscate	10.000.000
Perderile flotei	160.000.000
Peste tot:	900.000.000

Va să zică întreg războiul a costat pe Rusia pînă acum maî mult de două miliarde ruble.

Bravii tineri din Oradea.

— Despre „clopotele amușite”. —

Oradea-mare la 4/IV 1905.

Nu-s maî mult de două săptămîni, de cînd în două rînduri s'a predat în teatrul orădan cunoscuta piesă a lui Rákosi Viktor „Clopotele amușite”, cu care în special nu mă ocup, pe de-o parte că deja s'au ocupat ziarele noastre cu ea, iar pe de altă parte, întreaga piesă — conținând minciuni tendențioase — nici critică nu merită.

Ce a cugetat Rákosi Viktor?

Ca să ajute realizării ideii statului maghiar s'a cugetat a introduce șovinism și ură de naționalitate în artă.

S'apoi a scris „Clopotele amușite”.

Luat-au apoi îndrăzneală șovinistii a cerca noroc cu aceasta specie nouă a artei, cu piesa patriotului Rákosi, tocmaî în Oradea mare.

Și ce s'a întîmplat?

Rákosi s'a înșelat, și înșelatu-s'a cu el întregă opiniunea publică maghiară.

Scopul sperat nu l'au ajuns. Piesa autorului în loc să fi fost împărțită în ovații, a fost formal șuerată.

Cu un cuvînt a pățit-o. Clopotele române nu au amușit, ci au amușit cele maghiare.

Nutriți de sentimentul național, ca studenții români ne-am făcut numai datorința de Român.

Cînd au ajuns cu predarea la pasagiul cel maî scandalos, unde suntem maî puternic huițuți și batjocoriți noi Români, cu fluerături groaznice am răspuns și am împedecat total reprezentarea piesei.

Le-am arătat că, deși suntem numai o mîna de oameni, nu avem frică de ei, și de cîte ori ne va chiea sentimentul național, tot-deauna vom sta loc față de brutalități de acestea.

Și ce s'a întîmplat după aceasta?

Ne-a judecat opiniunea maghiară în mod foarte drastic. Ziarele locale au scris maî multe articole ofenzătoare, pentru care însă ne-am luat satisfacție pe calea cavalerescă.

Din altă parte magistratele competente au inițiat procedura contra noastră înfricându-ne cu „megtanitjuk az oláh jogászokat”. (Îi vom învăta pe iuriștii valahi).

Iar societatea de lectură academică maghiară a hotărît a înainta memorandum directorului academiei, ca să-l elimineze pe acel student român, care au avut rol conducător în demonstrațiunea aranjată, maî departe să nu li-se permită Românilor a maî vorbi românește într-o pîreție academiei și în fine ne-au boicostat.

Directorul însă a refuzat cererea lor. Iar referitor la folosința limbii le-a spus directorul, că cum pot pretinde așa prostie, așa absurditate?

Procedura directorului ne-a împus, fiind-că în jurul afacerilor acestea a purces de tot imparțial. Brav director!

Colegii maghiari ne-au boicostat adecă. Ei s'armanii numai acum ne boicotează. Ne pare rău. Noi i-am boicostat totdeauna.

Așa s'au răsunat pe noi. Dar noi suntem mîndri și făloși de ce am făcut, că toată lumea românească a laudat procedura noastră.

Ear fraților studenți Români din Viena, care încă aprobă procedura noastră, și își exprimă bucuria lor pentru purtarea-ne, din inimă le mulțămim și noi încă le trimitem salutările noastre.

Una observăm: Șirele fraților studenți Români din Viena au turnat în irimele noastre curaj și maî mare, care curaj îl vom și lua în considerare, de cîte ori numai va fi vorba de păstrarea demnității noastre naționale.

Ear șovinistului Rákosi și celorlalți șovinisti le observăm următoarele:

Acum înțelegem frățietatea româno-maghiară, ce o propag ei.

Dar în fine n'am învățat-o noi asta numai de acum. Documenteaza în mod eclatant trecutul, și așa vom ști ce să fie ținta noastră și în viitor?..

Ștudenții Români din Oradea-mare.

Rákosi în Oradea.

O mîna de tineri, într'un oraș maî curat jidan-maghiar, au avut cutezanța să demonstreze în contra nelegiurii, cu care un om uitat de sine, un Rákosi, a intrat în sfînta-sfîntelor, ca să pîngărească altarul neamului românesc. Căluș i-au pus în gură să nu maî hulească pe slugitorii domnului, dar n'a vrut să înțeleagă, căci învârtoșatu-i-s'a sufletul de păcatele dușmăniei. Și ca să-și ratifice promisiunea, grăbit-a la Oradea, pentru a fi martorul ocular scenei, în care actorii publice vor batjocori curățenia unui neam, care secolii de-arîndul și-a vărsat sângele pentru dulcea-sa patrie.

Foile cu zile nainte vestiau venirea lui la Oradea, ba maî mult, că autorul a aflat de bine să-și coreagă piesa, editînd părțile, ca și: ajutorarea preoților Români de către liga din București, absolvirea bolnavului săcuî prin slujba preotului român, plină de superstiție etc. — Zădarnice au fost însă sforțările și decepționați au trebuit să constate, că inteligența cea de frunte nu se lasă

trasă de apă, ba mai presus de toate a înțeles, că nu este bine a face cinste unui șovinist, care tinde chiar și prin artă a sămăna ură între fiul patriei, și lasatu-l'a să se delecteze aproape numai cu soții săi de inimă la văzul operelor plină de răutate.

După teatru s'a dat, — dacă s'ar putea numi așa — un banchet, la care afară de doi avocați, câțiva redactori și reporteri, abia au participat vre-o 10 persoane. Primul toast l'a rostit avocatul-independent Adorján, la care a răspuns Rákosi. Face paralel între roman și dramă, își laudă apoi romanul din care a scos subiectul piesei, pe care o numește «lucrarea mea cea mai bună, fiindcă fiește-care cuvânt din el este un adevăr» și terminază desvinovățându-se par'că atunci, când zice, că o piesă adese-ori poate apărea tendențioasă, ba displace chiar publicului printr-o reprezentare rea și viceversa. (Vi-a trebuit aceasta d-lor actori! Bine, că n'ați fost de față). Un cîș a durat aceasta masă ilustră, căci oaspeții s'au împrăștiat cari încetrău. Foile locale în cealaltă zi cu glas sufocat vestiau, că a fost și un Rákosi în Oradea.

Iar noi îl rugăm pe d-lui, ca tocmai din primirea neamului său să-și tragă învățătura românească: «Fie-care pasere pe limba sa pierde», ori precum zice Scriptura: «Nu huli, ca să nu fi hulit».

Avis conducătorilor poporului!

Onorată Redacție!

Vă rog să binevoiți a da loc în prețutul nostru ziar „Tribuna” următoarelor șire, pe cari le dau publicității în interesul bine priceput al poporului nostru însăreinat cu contribuții grele, atrăgând asupra acestora atențiunea onoratei preoțimii și a tuturor conducătorilor poporului nostru de pe la sate.

Cu ocaziunea compunerii preliminarului comunal al comunei noastre Nadab, în toamna anului 1902 în ședința comitetului comunal am făcut observarea, că domeniul arhiducelui Iosif nu solveste contribuția comunală după întreaga contribuție de stat, ci numai după jumătatea sumă, deși la aceasta nu e îndreptățit, pentru că dispozițiunile art. de lege XXII. din anul 1886 §. 130 alinea a 5-a — de după care posesorii pustelor solvesc contribuția comunală numai după jumătatea sumă a contribuției de stat — nu se poate aplica și la domeniul de aici, fiindcă nu-i recunosc caracterul puste de sine stătătoare.

Puste de sine stătătoare au fost acelea, cari înainte de anul 1872 administrative nu au fost anecate nici la o comună politică, erau situate departe de hotarul vr'unei comunități și nu aparțineau la nici un hotar, din care-va comună. În comitatul Aradului atari puste de sine stătătoare au fost — mi-se pare — numai pustele Tövisgyháza și Löksháza.

Am insistat deci, ca domeniul de aici să solveste contribuția comunală de aci înainte după întreaga contribuție de stat, prin ce s'ar micșora speșele comunale, eiectând pe poporul nostru din comună. Comitetul comunal — lucru firesc — a primit cu plăcere observarea mea, și a luat dispozițiuni respective a adus conclud, că dela anul 1903 domeniul cel bogat să solveste contribuția comunală întocmai ca poporul cel sărac, după întreaga contribuție de stat.

Lucru firesc, că domeniul încă nu a stat cu mâinile în sân, ci a făcut și el cele de lipsă ca să scape de o sarcină destul de considerabilă.

A ajuns treaba la comitat, care a ordonat cercetare în cauză.

Mai înainte s'a cerut dela comună să declare, că l. pe ce bază se cere ca domeniul să solveste

contribuția comunală, după întreaga contribuție de stat, apoi 2. să arate, că domeniul de când solveste contribuția comunală numai de jumătate? Intrebarea din urmă ne-a umplut de speranță, că dreptatea o se fie pe partea noastră.

Cu ocaziunea cercetării din primăvara anului 1903, la care au luat parte liberăul, fiscul dominal și alți dominaliști, fiscul dominal nega că domeniul de aici ar fi solvit contribuție comunală înainte de anul 1872 și susținea că astfel domeniul ar avea caracterul puste de sine stătătoare. Eu singur cu scriitorul comunal am mers în podul casei comunale, unde am dat între actele vechi și pline de prav, de un protocol al contribuției comunale din anul 1870, cu care apoi am dovedit, că domeniul și în acel an a solvit contribuție comunală, prin urmare dacă domeniul ar fi fost pustă de sine stătătoare, nu ar fi solvit contribuție comunală. S'a constatat mai departe, că până la anul 1893 și pe domeniul s'a eiectat contribuția comunală, după întreaga contribuție de stat, și numai dela anul 1894 s'a eiectat după jumătate. În anul 1894 notariul de aci întreaga contribuție de stat a domeniului a luat-o sub eiectare, dar esactoratul comitatens a rectificat suma contribuției de stat la jumătate. Că pe ce bază — nu se știe, căci din acte nu se află.

Că dela cercetarea din anul 1903 cauza pe unde a ajuns? — nu știu, dar destul că în ședința comitetului comunal din 30 Martie a. e. notariul comunal ni-a comunicat, că în zilele trecute a fost la fața locului exactorul comitatens, care a calculat, că domeniul de aci pro anii 1903 și 1904 are să solveste peste contribuția comunală solvită (dar numai de jumătate) încă 1732 cor. cari nu au fost eiectate, și ni-a comunicat că dela anul 1905 încolo contribuția comunală se va eiecta și pe domeniul, după întreaga contribuție de stat.

Am câștigat deci comunei noastre curat românesci 1732 cor. și am câștigat, că percentul contribuției comunale eiectând pe bietul popor de aci înainte se va micșora cu mult.

Noi deocamdată suntem mulțumii și cu atâta cu privire însă la anii trecuți, vom vedea ce vom face, dacă vom primi rezoluțiunea în mod oficioș și în scris.

Am dat publicității acestea rinduri, avisând pe onorații frați și conducători ai poporului de pe la sate, unde asemenea sunt domenii, și îndosebi pe cel din jurul Chișineului, unde domeniul arhiducelui Iosif are bunuri, — să cerce și ei, ori de nu s'a întâmplat și în comunele lor asemenea în ce privește eiectarea contribuției comunale. Așa sunt informat că în comunele din jurul Chișineului tot așa stă treaba ca și la noi. Încât vor afla, că și la ei întocmai asemenea s'a întâmplat, să facă și ei pași de lipsă, ca domeniile cele bogate să plătească și ele după dreptate, întocmai ca bietul popor sărac.

Nadab, 21 Martie 1905.

Cu stimă:

Demetriu Muscanu,
paroch.

Serisoare din America.

Hillsburg Pa, 16 Martie 1905.

Stimate D-le Redactor!

Binevoiți a publica asemănarea alegerilor din Ungaria cu cele din Statele-Unite, America.

Asemănarea nu ar fi grea fiindcă ambele State au legi liberale. Deosebirea e însă numai că cel dintăiu amintit le nesocotește și calcă în picioare, pe când cel de al doilea le respectă și ține cu sfințenie.

După cum am cetit cu sfințenie ultimelor alegeri, în Ungaria zilele de alegeri sunt zile de teroare și groază pentru popor. În timpul de alegere e ca în timp de războiu, viețile cetățenilor nu se mai pot garanta, cine pleacă la alegere trebuie să plece înarmat, să se apere singur; căci cu speranța că vor fi apărați de autorități, vor păși ca cei dela Cehul Silvaniei, cari respectând legea au lăsat să li-se ia până și cel mai mic

lucru ce l-au avut în mână. Ear după aceasta atât de legali, au fost atacați mișelește de a dela cari așteptau să fie apărați.

Așa se respectă legile în Ungaria, și aceste acte sunt legale, căci sunt executate slujbașii statului. Ear dacă Ungaria pretinde astfel de legi sunt liberale și că astfel înțelegertatea, în Europa s'au America nu își vor păreche; poate prin întunecata Asie sau în Canibal. Ungaria e Monarchie, Statele-Unite publică, în alegeri pot fi egale, căci atât Monchia cât și Republica trebuie să respecte legea și să apere viața și averea cetățenilor.

Statele-Unite în timpul de față numără aproape 80,000,000 locuitori, și sunt compuse din 46 state. Alegerile aici se fac în multe timpuri și pentru mai multe afaceri; și nime la fiecare patru ani e alegere de Președ al Republicei, pentru care votează toți alegătorii din toate statele, la o dată și în aceeași zi (înțeles fiecare în comuna sa). Vin apoi alegeri pentru Guvernori. La fiecare Stat se alege un Guvernor. (Ca la noi Fișpanii la comitate.) Alegătorii din fiecare Stat votează pentru Guvernori. Fiecare stat își mai alege deputații săi pentru Congres (Dieta Statelor-Unite care ține în Capitala Republicii i. Washington) și deputații pentru camera statului. În Statele-Unite în afară de camera din Washington, care conduce afacerile cele născute din Republică, fiecare Stat are o captaia și o cameră proprie, unde își fac legile și trebuințele poporului. Fiecare Stat își are și sale proprii. Se mai fac alegeri pentru funcționarii orașelor și conducătorii comunelor. Fiecare oraș și fiecare comună își alege funcționarii. Cu un cuvânt poporul își alege toți funcționarii cu voturi: afară de Judecătorii dela Tribunal apel cari sunt numiți de cameră și aprobați de Guvernor pe un termen mai lung. Iată cum se face dreptatea, libertatea și cum se face voia poporului.

Cu atâtea alegeri, vor cugeta oamenii noștri cari s'au obișnuit cu sistemul din Ungaria, că alegătorii nu își vor mai putea vedea de alte afaceri, ei își vor perde timpul umblând pe la alegeri și cu toate acestea lucrurile sunt întocmite așa sistematic, că alegătorii nu trebuie să-și petreacă o oară de timp pentru a merge la vot, cum sunt întocmite afacerile:

În Statele Unite ca și în alte țări sunt multe partide. Toate acestea partide lucră pentru a câștiga la alegeri. Cu cel puțin o lună înainte de alegeri, candidații sunt cunoscuți poporului și luptele politice încep. Fiecare partid, sau candidat, ține întruniri publice desfășurându-și programul. Întrunirile se țin obicei seara, afară de Duminică în apropierea alegerilor, în cari se discută, ataca unii pe alții cum le place, fără însă a avea cineva drept la cuvântul, sau să-și tragă la vre-o răspundere penală.

În ziua de alegere lupta politică e terminată totul e liniștit, celar mai liniștit ca în zilele trecute. Toți așteaptă cu răbdare să audă rezultatul.

Cu o remarcă: că alegătorii să fie liberi și săraci de spirit sfânt, ear nu de spirit rău, și toate celelalte lucruri să se facă sub pedepse grele.

Pentru înlesnirea alegătorilor votează în fiecare localitate (comună) nimenia nu să plece din comuna sa, ear în orașe se fac mai multe secții, așa că fiecare alegător în un caz nu are de mers mai departe ca în nute de locuința sa.

La fiecare secție de alegere legea numește un președinte, ear partidele comisia de încredere. Alegerile se deschid la 7 oare dimineața. Fiecare alegător poate vota numai la secția, unde e înregistrat. Dela 7 dimineața până la 7 seara fiecare alegător, când poate, sau când vrea să aducă de căpăstru.

Întrind în cancelarie, se adresează la președintele, că voește să voteze, președintele îi dă numele în listă și aflându-l îi dă o listă cu numele la toți candidații din toate partidele.

CANCELARIA ARCHITECTULUI ROMÂN

IOAN NIGA.

Arad, strada Atzél Péter Nr. 1.
(Lângă Crucea-Albă).

Pregătește planuri și specificări de spese pentru edificii publice și private, primește lucrări în sfera arhitecturii mai înalte, cenzurări, colaudări. Ca specialist în ritul nostru oriental edifică și restaurează serici în mod artistic, din care cauză o recomandăm îndeosebi d-lor parochi. Trimite planuri, schițe, specificări și servește în lucrări arhitectonice cu deslușiri gratuite.

explică, cum să procedeze ea de ex. dacă
să votezi pentru candidatul cutare, să în-
semnezi aci în dreptul numelui semnul X, ear
să voești să votezi pentru cutare să însemnezi
dreptul numelui și așa mai de parte.

Fiind aici votul secret alegătorul după ce
au dat deslușirile necesare, e trecut singur în o
sală alături, unde însemnează după voia inimii
și apoi o împătură și o pune în lada cu lă-
care nu se descue până la încheierea ale-
gerii. La 7 p. m. se închide alegerea, între co-
șia de încredere se scot și numără voturile. Dela
selecțiile de votat se trimit voturile la oficiul
general, unde se adună toate și se află rezultatul și
el care are majoritatea e declarat ales.
Aceste sunt alegeri drepte și numai astfel
alegeri pot fi numite libere. *Ilie Martin.*

NOUȚĂȚI.

ARAD, 6 Aprilie 1905.

— **Dela Academia română.** Printre lucră-
ce le va face Academia română la ședința
generală, de mare însemnătate e un album is-
tit din vremea lui Ștefan cel Mare și un „cor-
inscriptionum slavo-romanae“.

— **Din Sibiu ni-se scrie.**
Conferențele literare. După ce s-au încheiat
și d-voastră, se continuă în serie duminică.
Punctul lor de înfruntare a fost, fără
dubie, prelegerea, ținută în 2 I. c., a dlui
Ioan Borcea, despre „teatrul“ lui Alexandri.
Despre poezia croică și epică a aceluia, vor-
bă d-nii Dr. Beu și Dr. Bologna.

Poet însuși, dl Borcea ne-a prezentat cu
avîrșită competență și convingere, un minuț
studiu critic despre operele teatrale ale lui
Alexandri. Incepând cu comediile și vodevilu-
le, de o valoare relativ mai ușoară, grătat în
pulp cel mai sugestiv, rostul și tendința de
scăderii lor din punct de vedere al artei,
estelațiile, aberațiile și necesitățile timpului,
ora se datorește plămuzirea acelor; trece
și insistă mai pe larg, cu priceperea și
trădarea adevăratului barbat de litere, asu-
a dramelor de merit nepertor, mai cu seamă
apra lui „Despot Vodă“, — pecetluind afir-
mările sale și cu păreri de ale ilustrilor con-
temporan ai lui Alexandri și îndeosebi cu d'ale
Iorga, maestrul predilect al dlui Borcea
a fost u al tuturor. Încheie cu un *slager*
cel mai pregnant efect.

Frumoasa cladire și sistemisare a mate-
riului, îndeosebi admirabila analiză estetică a
„Despot vodă“, apoi graiul românesc atât
corect, ce-l vorbește dl Borcea, grai dulce
mierea și armonios ca o muzică — toate
acestea au făcut din conferința asta un eveni-
ent literar pentru noi sibienii, cel dedată mai
de la gălăgie goală, decât la lucrări atât de
deținice și abordate cu un capul de căpă-
tinte de solide ca ale ultra-modernilor noștri
și Borcea.

— **Avis și rugare.** Frații noștri care au
solvat cu subscrișul pedagogia nr. 60, româna
Arad, în anul 1885, vă avizăm că am proce-
dat să convenim în fațile analit curent (după
de ani) într-un oraș în care vă va conveni la
și vă rog deci a-mi notifica „domiciliul“
cu odată și alte eventuale păreri a voastre,
și care va urma corespondența directă în
asta cauză între noi, pentru a fixa locul și
paul convenirii, precum și altele, ce ar mai
de lipsă. — Vă rog a-mi scrie *negreșit* până
Maiu st. v. anul c. la *Zsebelly* (via Temes-
Georg Palic, învățător la școala de băieți
cele superioare.

— **Românii decorați în războiul ruso-japonez.**
Doi soldați români din Basarabia, capo-
Câmpeanu și soldatul Țăran au fost deco-
rați pentru bravura lor cu crucea Sf. George.
Că eroină pentru care au fost decorați au să-
rit în faimoasele lupte dela colina Putilov.
Doi viteji au luat un tun dela Japonezi.

— **Plata lui Alexejev și Kuropatkin.** Co-
respondentul din Petersburg al ziarului „Daily Te-
legraph“ scrie, că și cel mai mult credincios
partizan al guvernului nu-s mulțumiți cu mini-
strul de finanțe, fiindcă generalul *Kuropatkin* și
admiralul *Alexejev* își capătă și acum plata de
comandant suprem și de guvernator. Kuropatkin
afară de plata-i de general mai capătă o între-
gire de un milion de coroane, iar admiralul Ale-
xejev afară de plata de admirai un adaos de
700.000 coroane. Și pe când aceștia capătă așa
bune plăți, familiile celor căzuți pe câmpul de
luptă abia pot trăi și le amenință foamea.

— **Soldați români în Mandșuria.** Ziarul
din Chișineu „Bessarabetz“ publică următoarea
scrisoare a preotului român basarabean Alexan-
dru Albu, care acum e pe câmpul de război:

„La început oficerii regimentului Misk cre-
deau, că Moldovenii nu vor fi buni soldați. Ei
erau convinși, că vor fugi la cel dintâi pușcă-
tură a inamicului. Acest regiment, care e alcă-
tuit aproape numai din Români, se ține de gar-
nisoana Chișineului.

Mare fu mirarea lor, când văzură bravura
și vitejia lor; nu mai aveau pentru ei, decât
vorbe de laudă.

„Românii nu numai că s'au purtat vitejește,
dar au dovedit foarte mult sânge rece. Pe când
celelalte regimente ajungeau în neorînduină nu-
mai de ieșgomotul șrapnelilor, Românii rămăneau
liniștiți și se uitau cu nepăsare la granatele, ce
treceau peste capul lor și le spuneau la tova-
răși să se rărească, pentru ca să scape de moarte“.

— **Principe și esecutor.** Toți esecutorii din
lume se pot uita chiorși la acel esecutor fran-
ces, de care vă voi povesti. Vorba e, că șahul
Persiei, când cu expoziția din Paris a rămas jia-
tor unui arhitect cu 300.000 de franci. Arhitec-
tul adevărat a zidit palatul, în care au fost espuse,
întru-înălțime, Persia. Cu zidirea șahul a fost
foarte mulțumit și a plătit arhitectului
de plată nu l-a plătit nimic. Conștient că șahul
nu voia să stea nimic de întreaga treabă. Arhitec-
tul l-a pîrî pe guvernul domitor și judecă-
toria l-a osîndit pe șah, care nu și-a trimis la
proces pe nimeni. Dar deaceea arhitectul n'a
devenit mai bogat.

Afacerea însă are și coadă.
Șahul va veni să petreacă vara în Contreré-
ville; drept aceea avocatul arhitectului a în-
mănat esecutorului sentința, ca îndată ce sosește
șahul pe pământ frances, să-i pue mâna pe ba-
gagiu.

Vifor cu zăpadă acuma. Vremea e foarte
năzuroasă. Ea nu se sfiește nici odată; când nu
te gîndești, cu nepăsare și se pune în cale la
toate planurile.

În Borgo-Bistrița, după cum ni se scrie, a
fost zilele trecute un vifor, de socoteală, că-i Bo-
botează. A ținut mai multe zile și-a lăsat giulgiu
de zăpadă de câți-va centimetri.

— **Ucigașul lui Plehve a fugit.** (Telegra-
mă) „Neuer Wiener Tageblatt“ află din isvor si-
gur, că *Saranov*, ucigașul lui Plehve a fugit din
fortăreața Petru Paul și a grăbit în străinătate.
S'a mai scris odată, că ar fi fugit, dar atunci s'a
adeverit, că nu-i drept.

— **Sinuciderea a optzeci de prizoneri ja-
ponezi.** După o depeșă din Petersburg în satul
Medvid, unde au fost duși cei mai mulți priso-
nieri japonezi, într-o zi s'au omorît optzeci de Ja-
ponezi. Unii au luat otravă, alții și-au spintecat
burta. Se zice, că cei-ce li supravegheau se pur-
tau cu ei de tot rău: de aceea măi bine au vrut
să moară.

**Meningitis (aprindere de piețița cre-
rului) în America.** În America nordică se lățește
— după-cum se scrie din New-York — tot mai mult
meningita. Morții în New-York sunt atât de mulți,
că locuitorii au fost puși pe gânduri. În spitale
din 100 de bolnavi 40 mor. Dela începutul anului nu-
mărul bolnavilor întrece în New-York 1800. Ear
doctorii nu pot face nimic împotriva lățirii boalei.

— **Dragostea unei actrițe.** În Heilbron s'a
sinucis mai zilele trecute actrița *Maria Palmer*, iar
Marți și mirele ei, care e *Otto Seybolt*, de neam
din Brünn. El a fost sublocotenent și și-a lăsat

armata numai, ca să poată lua de nevastă pe ac-
trită. Când a auzit, că s'a omorît, el a găsit cu
cale, că nu mai trebuie să trăiască nici el. Bat-o
focu dragoste!

— **Frumoasa femeie a lui Radó.** La alege-
rile de deputați din acest an, s'au putut vedea
multe lucruri și de tot felul. În capitală nu numai
bărbați corteșiau cu un zel necurmat, ci și copiii,
ba chiar femei. Pentru Andrassy umblau din boltă
în boltă contese frumoase, iar în tabăra corteși-
lor lui Tisza se putea vedea o femeie foarte dră-
guță, soția doctorului Radó, firește Lipót. Dl
Radó adevărat voia să ajungă cu ori-ce preț medic
de poliție.

Tisza s'a și grăbit a răsplăti zeloză muncă
a frumoasei femei: a numit pe Dr. Radó medic
potițienesc, dar de oare-ce pentru așa ceva se
cere încă ceva evaluecație, pe care Radó n'o avea.
L'a numit cu condiția să-și câștige evaluecația
asta... Voința lui Tisza însă din întimplare nu se
va împlini, fiindcă lumea a protestat, ca frumoasa
femeie să fie în chipul acesta răsplătită... s'au dus
adecă la Tisza o delegație alcătuită tocmai din
oameni, înaintea cărora se ține acel examen, care
trebuie să-l facă Radó.

— **Nouă cale ferată rusă foarte mare.** Ru-
șii au făcut acum un drum de fer mai lung de
2000 klm: calea ferată Arenburg-Tasckend, care
ajuge până în Afganistan. Drumul de fer e deja
gata, va fi deschis numai în lunie. Poșta rusă
facea calea asta în 19 zile, cu drumul de fer se
face în 4 zile.

— **Ucigașul marelui duce Sergius.** Proce-
sul ucigașului se va începe în săptămâna viitoare
Nici până acum nu se știe, cine este. În Moscva
se crede, că e fiul unui mare boer.

— **Calea din urmă.** O foare germană po-
vestește următoarea întâmplare despre o nemțoaică,
căreia i-s'a îmbolnăvit copilul.

Nemțoaica vine cu copilul bolnav la doc-
tor. Acesta o întreabă, dacă a întrebuințat ceva
leac până acum. Ei, cum nu, răspunde Nem-
țoaica. Întrebat am întrebat pe vecina, care m'a
scîntit să-i dau un ceai, apoi m'am dus la ve-
rișoara, care mi-a dat o băutură să agc copilul cu
ea, în sfârșit m'am dus la bărbierul, care i-a lă-
sat sânge și când am văzut, că nici asta nu-i fo-
losește, mi-am zis: „Ei bine, acum fie ce-o fi, sa
mă duc și la doctor“.

De unde se vede, că țaranii și țarancele,
fie că fac parte dintr'o nație mai cultă, fie că
sunt mai puțin civilizați, tot de-o potrivă sunt.
Întăiu încearcă cu babe, apoi se duc la doctor.

— **Un Solomon american puțin galant.**
Înaintea judelei din Morristown (New-Jersey) fură
citate două femei, care se înjurau, de-ți era mai
mare dragul.

Judele, crezând și văzând, că hulturile nu
erau de ajuns pentru a le osândi, încercă să le
liniștiască și le zise să se npace. Femeile nu voira,
ci din potrivă începură să-și arunce una asupra
alteia vorbe nu tocmai frumoase, pentru cari însă
nu le putea-i pedepsi după lege.

Foarte liniștit aștepta judele sfîrșitul furtu-
nei, apoi aduse următoarea sentință:

„Având în vedere, că limba femeilor e un
instrument periculos, de loc mai puțin periculos,
decît o armă ascunsă, judecătoria osândește pe
femeile X... și Y... la amendă de zece dolari
pentru purtarea de arme oprite.

— **Opt părechii de gemeni.** Dumnezeu a bi-
necuvîntat din belșug căsătoria lui Wilhelm Brad-
ley, locuitor în orașul american Charlton. Soție-sa,
care e de șezezeci și cinci de ani, de șapte ori
născuse gemeni. Mai zilele trecute au mai venit
pe vale un băiat și o fetiță.

— **Advocat falsificator de polițe.** Un avocat
din Szolnok, din familie bună și bogată Dr. Már-
kus Iósef ducea o viață foarte înflăcărată. Și a
păpat averea proprie, pe aceea a nevastă, a fal-
sificat polițe de 20.000. Din Szolnok a fugit în
Budapesta, pe care iar a părăsit-o fără să lase vr'o
urmă. Era îndrăgostit de o cântăreață din orfeu
cu care a și fugit. Poliția îl caută, să-l dea pe
mâna judecătorei.

OMNII

se pot îmbrăca favorabil numai așa dacă
își procură hainele necesare *exclusiv dela*
magazinul de stote pentru domni, unde se
poate economiza 35%
1. — *Magazinul nostru de fabricații engleze din*
patrie și de Brünn.

MAGAZINUL ESCLUSIV de POSTAV de FABRICĂ A LUI
LEICHNER și FLEISCHER. SPECIALITĂȚI
de
STOFE ENGLEZE
COLORATE
PENTRU VES
ARAD, piața Libertății 17. Cinci biserici, (PÉCS) Király u.

ECONOMIE.

Arad, 6 Aprilie.

Averile și datorile Ungariei.

Dr. Gelner, secretar la banca agrară din Budapesta a întocmit o iconă privitoare la averile (pământ și case), precum și la datorile ce sunt intabulate pe aceste averi.

Eată espunerile ce a făcut:

Intre anii 1899 — 1903 s'au luat inscripțiuni pe proprietățile fonciare ungurești, în valoare de 666.627.000 de coroane, și anume; 256.622.000 de coroane la diferitele institute financiare ungurești, iar 411.005.000 la particulari, la persoane juridice și bănci austriace.

La finalul anului 1903 datorile ipotecare totale (proprietăți rurale și case) ajunse la suma de 5.948.682.000 cor.

Din această datorie ipotecară se repartizează pe proprietăți rurale 4 miliarde 111 135.000 de coroane, iar restul pe case.

Dr. Fr. Fellner, spune că un iugăr catastral (0575 hectare) se evaluează la 230 de coroane; iar totalitatea suprafeței proprietăților rurale la 12.320.128,250 cor.

Proporția ar fi deci de o sarcină ipotecară de 4.111 miliarde pe 12, miliarde de coroane activ; — în cifre rotunde.

După calculele fostului ministru de finanțe, Wekerle, valoarea terenurilor fertile din Ungaria ar prețui numai 8 miliarde, în 1896. Un alt economist a calculat-o la 10 miliarde. Ungurii mai fanatici zic că valoarea rurală se urcă, judecând după venit, chiar la 15 miliarde.

Judecând chiar după proporția aceasta, ipoteca ar fi de 26.17 pe proprietatea imobiliară ungurească.

Dar dr. Fellner afirmă, că făcând deducțiuni de dările ce se plătesc anual fiseului, și cari se ridică la 151.48.200 cor. — și care capitalizându-se cu 4% dau 3.776.207.000 coroane, cu cele 4.111 mil. reprezintă o sarcină ipotecară de 50.23 la suta a averii imobiliare din Ungaria.

Dr. Fellner mai dovedește, că în ultimii zece ani, datorile ipotecare au crescut în Ungaria cu 1.729.684.000 coroane.

Repartizarea împrumuturilor pe proprietăți se împartea: 8.25 pe de tot mica proprietate; 33.61 pe proprietatea mică; 35.94 pe proprietatea mijlocie și 22.21 pe marea proprietate.

Proprietatea rurală este apoi astfel împărțită:

Din 30.800.000 jugere cadastrale, 13 milioane sunt în mâinile proprietarilor mari (cari au proprietate dela 100 jugere în sus) 3.977.600 sunt în mâinile așa numiților gentry, cari au dela 200 — 4000 jugere; astfel de proprietari sunt 20.797. Va să zică mai mult de jumătate din pământul țării e stăpânit de 24.774 proprietari mari, pe când 2.771.009 țărani stăpânesc abia 18 milioane jugere cadastrale. Cam jumătate din acești 2.771.009 țărani stăpânesc numai pecece de pământ sub 5 jugere cadastrale. E atât de puțin în cât, când e anul rău cum fu și anul trecut, această pătură a populațiunii e amenințată a peri de foame. Și această pătură e cea mai numeroasă.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

— Cota oficială pe ziua de 5 April. —

Incheierea la 12 ore:

Grâu pe April 1905	18'22—18'24
Secară pe April	14'48—14'50
Ovăs pe April	13'88—13'90
Cucuruz pe Maiu	14'88—14'90
Grâu pe Octombrie	16'72—16'74
Secară pe Octombrie	13'44—13'46
Grâu pe Maiu	18'18—18'20

Incheierea la 5 ore:

Grâu pe April 1905	18'06—18'08
Secară pe "	14'38—14'40
Ovăs pe "	13'88—13'90
Cucuruz pe Maiu	14'80—14'82
Grâu pe Octombrie	16'56—16'58
Secară pe "	13'26—13'28
Grâu pe Maiu 1905	17'94—17'96
Cucuruz pe Iulie	—

Incheierea la 5 ore:

Acții de credit austriac	679'25
Acții de credit ungar	777'50

Acții Bancii de escompt	477'50
Acții a uzinelor Rima Murány	538'75
Acții a căilor ferate Austro-Ungare	602'25
Vicinal	604'50
Acții de tren electric orășenesc	327'50
Los în numărare a sanat. Elisabeta	13 —
" " Marfa " " "	14 —

Prețul alcoolului în Arad.

Alcool rafinat în mare	158.—
" " " mic	160.—
" brut în mare	156.—
" " " mic	158.—

Piața din Arad.

Semnare nominală: secară; (50kg.)	7.30—7.40
" " orz:	7.30—7.40
" " ovăs:	6.70—6.80

Piața din Aradul-nou.

S'au vândut:	
500—600 măși inetrice grâu cor.	8.40—8.60
800—900 " " cucuruz "	7.60—7.70
Semnare nominală: secară:	7.90—7.40
" " orz:	7.40—7.50
" " ovăs:	6.70—6.80

Tirgul de porci din Köbánya.

— 6 April —

De prima calitate ungară: Bătrâni grei părechea în greutate peste 400 chlgr. 129—130 fil.; bătrâni mijlocii, părechea în greutate 300—400 chlgr. — fil.; tineri grei în greutate peste 320 chlgr 134—135 fil.; tineri mijlocii părechea 251—320 chlgr. greutate pân' la 250 chlgr. 134—135 fil.

Numărul porcilor: la 4 April 1905 a fost 25,530 buc. în 5 April s'a adus 233 bucăți, s'a transportat 193 bucăți a ramas prin urmăre pe piață 25,574 buc. Căutarea a fost mai ales la cei grași vie.

SFATURİ ECONOMICE.

„Cultivați legumi!“

— Căraa popor. —

(Urmare și Fine.)

Al noștri ce fac? — Abia pot vinde 2—3 Hll. bucate pe an, așa că anual d'abia fac venit cât cel cu legumi în 2—3 săptămâni. S'apoi s'ocotind că aceia au pământ în arândă de îl cultivă cu legumi, nu-mi dați dreptul când zic că-i curat neghiobie din partea noastră că mai stăm cu mâinile în mănecă vorba „ca vițelul la poarta cea nouă“ în fața acestui nou izvor de venit ce-l vedem cu ochii și pentru care noi avem pământ propriu și putere dela Dumnezeu în de ajuns ca să îmbrățișem mai cu căldură și trageră de inimă ca până acum, acest folositor ram economic ce-i zice: „legumărit“.

Toate cele spuse m'a îndemnat și pe mine iubite cetitor, să dau în mâna poporului nostru cărticica ce tractează despre acest folositor ram economic. Ea se poate cumpăra dela librăria „Ciurcu“ din Brașov, cu micul preț de 24 bani; căci acolo a apărut de curind.

A apărut acuel cu sosirea primăverii, ca poporul nostru să-și înceapă mai cu trageră de inimă a pune în lucrare și acest ram al economiei, având povățuitor cărticica mea ce are titlu: „Sfaturile cele mai de lipsă pentru prăsirea și folosirea legumelor trebuincioase poporului nostru și tuturor celor ce doresc a nu-și mai da banii în punga străinilor pentru ele.“

Prăsiind, iubit popor, tot felul de legumi trebuincioase, afară că cum vezi și-ar aduce venit și și-al cruțat banii ce-i dai au de an altora, ai avea și un nutremânt foarte sănătos la casa ta servind a mai schimba mâncările, ba ale da și un gust mai plăcut; ai avea pe lângă aceste și mijloace ieftine și bune spre a lecu multă boală cu unele din legumi, ceea ce te învață cartea mea amintită mai sus.

Și apoi ce vesel vei fi când te vei putea desfăta la frumusețea și viața veselă ce o vei vedea, privind la diferitele legumi cultivate în grădina ta, de mâna ta, numai se înțelege să urmez sfaturile date în acest scop. . . Atunci și numai atunci vei crede celor ce și-se spun acum. Nu lăsați deci să sune în pustie glasul ce vă zice: „cultivați legumi!“

Ticușul-român, 1905.

George Maican,
Inv.

CARMEN SYLVA

PE DUNĂRE.

13

27 APRILIE — 3 MAIU 1905

(Urmare).

Poate că această natură le place unora mult decât Rinul cel veșnic în mișcare; mie se părea melancolic, pe când nemărginitul ce se desfăcea acum sub privirea noastră și apăsătoare nemărginite, cari se arătau pretutindeni, pe un străbătea ochiul și cari sporeau răul, imi făc o impresie mult mai puternică. De-alungul așurilor cresc pădurile de anin și de sălcii, una ca un parc englezesc pe Tamisa, dar' fără casele din fundul lor; eram însoțit numai de stânci și vulturi de baltă; copacii apăsați de puterile apelor, ce-l isbeau, se prăvăleau ici-colo în ea. Se spune, că adese-ori toate întinderile acestor de loc zac sub apă, încât le poți colinda în ca la bătaie de dropii. Vânătorii mi-au povestit adese-ori, că vânătoarea aceasta face o impresie minunată și că la întoarcere nu mai găsește urmă de apă, pretutindeni este iarăși pământ și parc, livezi și pădure, așa că nu înțelegi un s'a putut scurge atâta amar de apă.

Nici o legendă, nici un romantism, istoricului este tot atât de sălbatecă ca și ținu ca și apele, ce frământă cu sgomol.

Pe aici au trecut hoarde, Romanii și Dacia au umplut valurile cu trupurile lor și le-au rău cu sângele lor; aci s'au incubat Turcii și căutat în nenumărate războaie să cucerească țara, care se libera tot atât de des de puterile lor. Atunci trăgeau ei în țepă și tăiau capete prădau și ardeau, de nu mai rămânea nimic. Căcitorii își păstrau toată averea lor mai ales lăzi, iar când răsuna strigătul de spaimă: „Turcii!“ — bieții oameni treceau repede pe hotarul țării. Ei fugeau la Brașov și pe aiun pe unde nemereau, până când lucrurile se linișteau, până puteau să-și caute iarăși de șuile pustiite. Cete de lacuste trec Dunărea propriile lor cadavre, ce alcătuiesc o punte, dacă oamenii nu le ard cu petrol sau dacă dau cu tunurile în roziurile lor, ele pusti toată țara.

De ce nu poate povesti Dunărea! Multă mai întrebă-o, dar' ea se făcu verde de mâca și Rinul, când este foarte mănios. Ea nu îngădui să-i scrutez adâncimile, în fundul ei văzută castele și biserici scufundate, ca Heine n'a vrut să-mi arate, decât un stâlp de foc, după aceea se umflă și se infuriă supt băvântului de mare, care bătea statornic, alungându-mi din oase veșnicele friguri de baltă și șteptându-mi un sentiment de plăcere, cum l-am mai simțit nici odată în România. Eu lăsaș vântul să mă bată și soarele să mă și mă bucuram, când vaporul juca pe valuri.

Turcoaițele dela Hârșova imi trimiseră vece că ar fi fericite, să mă viziteze, dar' nu de cu alți oameni, fiindcă aceasta nu li-se îngădui de aș vol-însă, să le primesc pe vapor, în că mea partică, au fâgădui, că pentru mine ar desveli dar' să nu fie atunci nici un bat pe aproape. Firește m'am bucurat foarte mult să văd întâia oară și de aproape turcoaițele pentru că la Constantinopol n'am fost nici-o deși drumul până acolo este numai 12 ore. Poruncit să li se pregătească calea și bombă. Pe când aveam primire în oraș, doamnele luite în negru, cu valurile de pe obraz de negre, în cât nu puteai să vezi nici o trăsătură feței, au fost primite de doamnele mele de oare ele le-au dus în salonul vaporului și le-au ținut, fiind ajutate de camerierile mele.

Când am intrat eu în salon, au lăpădat și stăteau înaintea mea în hainele cele frumoase; multe dintre ele erau foarte tineri foarte frumoase.

Erau îmbrăcate în catifea roșie cusută mult aur și în mătase de o culoare verde albaștră să te minunezi; erau cu giuvaeruri bogate, ales cu salbe de aur, de bani frumoși și foarte vechi. Coadele lor vâpsite cu hennă nau pe spate și erau legate la cap cu tufe fine, de care atârnavu cusături drăgălașe și fine. Una știa românește, ea făcea pe talmăci și așa am putut vorbi mult timp. Ele și-au primit tot felul de dorinți. Una, care era de 17 ani și era măritată de trei luni, îndrăzne să ridice ochii la mine.

(Va urma.)

Abonenții

„Căci nu și-au reînnoit abonamentul al doilea cuartal — Aprilie, Mai, Iunie — sunt rugați să binevolască și să trimită de urgență prețul abonamentului (5 cor.) În caz contrar administrația le va sista trimiterea Tribunei».

Facem tot-odată atenți pe abonați, că se tipăresc numai atâtea exemplare câte trebuiesc zilnic, ulterior nu vom mai putea servi decât cu ameri celor ce nu și-au reînnoit la vreme abonamentul.

MULTĂMITĂ.

Subscrisul și pe această cale vin să-mi exprima mulțăminta mea d-lor preoți, cari din incidentul grelei cercări, ce m'a ajuns prin pierderea iubitei și credincioasei mele sora Silvia porleă născ. Stoia prin g. și surii d-lor au ridicat rugăciuni ca să îndurată Dumnezeu pentru iertarea păcatelor ei.

Cu deosebită recunoștința sunt față de bunii mei colegi, cari de pe departe au grăbit, ca în timp de năcaz să-mi arate iubirea lor.

Cuiedi, la 4 Aprilie 1905.

Nemângăiatul

Ioan Borlea,
învățător.

POSTA ADMINISTRAȚIEI.

X. Să trimiteți 3 coroane.
P. R. Am primit cu poșta de azi 8 cor.
D. M. Olcea. Primim condițiunile.

Redactor responsabil: Sever Boen.
Editor-proprietar: George Niehla.

Bibliografie.

A apărut:
„Raportul general“ al Comitetului Reuniunii Române de gimnastică și cântări din Brașov, pe anul 1904 prezentat, adunării generale în 11/24 Februar 1905.

O farmacie 568
într'un centru românesc cu o circulație mare e de vânzare. Informațiuni mai detaliate se pot afla la administrația „Tribunei“.

ANUNȚ.

Recomandăm cu căldură atelierul de tâmplărie, sculptoria și strugărie al firmei:
Ion Cotîrlă și fiul 568
din Oravița, în care se confecționează temple, strane, jeturi, chivoturi, răpizi și tot felul de utenzilii bisericesti cu prețuri moderate și pe lângă garanță desăvârșită.

Prima Societate de Credit Funciar Român din București.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștința generală că *Săm-bătă în 9/22 Aprilie a. c.* se vor trage la sorți scrisuri funciare rurale pentru un capital nominal de 1.440.000 lei din care: scrisuri funciare de tipul 5% — a 47-a tragere — în valoare de lei 1.302.500 lei, și scrisuri funciare de tipul 4% — a 12-a tragere — în valoare de lei 137.500.

Tragerea la sorți se va face în ședință publică, în localul administrației Primei Societăți de Credit Funciar Român din București, strada Colței Nr. 27 orele 3 p. m., în prezența consiliului de administrație, a comisarului guvernului, a proprietarilor asociați și detentori de titluri, ce vor voi să asiste, și a celui alt public asistent.

580—2

DIRECȚIUNEA.

Tinăr român

absolut de școalele comerciale, cu examen de maturitate, posedă afară de limba rom. limba maghiară și germană în scris și vorbire, exercițiu în scrierea cu mașină, caută condițiune la vr'un institut românesc comercial resp. în o cancelarie pe lângă pretenșiuni modeste. Adresc M. G. Lugoș, Buzias ut. Nr. 38.

Atențiune!

Dacă dorești ghete bune, estine și fine atunci le cumpără din prăvălia de ghete pentru dame și domni a lui **Brecska Károly** de pe piața Arpád Nr. 5 (edificiul bisericii izraelite) unde comanda se efectuează mai punctual.

Se pot căpăta totfelul de ghete confecționate în atelierul meu. Rog binevoitorul concurs al onoratului public, cu deosebită stimă

Brecska Károly

516

pantofar.

Proprietar de vie, cari au trebuința de ulcioitori de vie să se adreseze la **Petru Ignuța** a chinului și soții, Ternova.

Igaz Sándor

329

ciasornio-r și giuvărgiu.

— **ARAD, Piața Libertății** —
lângă edificiul teatrului vechiu.

Aur și argint căcat cumpără p. prețul cel mai mare de zi, ori schimbă pentru alte obiecte de aur și argint.

Intemeiat în 1874.

Noutate! Noutate! Noutate!

Pardesiu „ȘAGUNA“

pentru preoți și teologi,

Fason nou, Fason nou, Fason nou.

Nu mai la mine se poate căpăta.

Din acelaș material veste și nădragi pentru preoți. Haine francoise-Iosif exclusiv pentru teologi. Rînduri de haine, pardesuri din postavul cel mai la modă, pregătite după moda cea mai nouă se pot alege după plăcere în prăvălia mea.

Fie-care bucată se ajustează la dorință și fără plată.

Serviciu conștient! Prețuri estine!
25% cruțare!

Comande din provincie se eșcută convenabil.

Cu stimă:

Moskovitz Zs.

Arad, Szinház épület.

— Telefon orășenesc și comitatens 584. —

Nr. telef. pentru oras și comitat 509

BANI

pe moșii și case de închiriat din Arad

cu amortizație de 10—50 ani

după marimea sumei împrumutate cu 4, 4¹/₄, 4¹/₂, 4³/₄, și 5%, pe lângă dividendă de mijlocire și amortizație de interese corăspunzătoare până la valoarea cea mai mare.

Spese anticipative nu sunt, la dorință anticipez speșele de întabulare, convertez datorile de interese mari.

— Resolvare grabnică, serviciu prompt. —

SZÜCS F. VILMOS

Representanța pentru mijlocirea de împrumuturi a

Institutului pentru credit fonciar din Sibiu

pe teritorul comitatului Arad, orașului Arad, comitatului Bichig, Gyula, Ciaba. 215

ARAD, Boros-Béni-tér 22 sz. etagiul I.

(Piața cerealelor.)

Biroul filialei: B.-Ciaba, Calea Berényi.

Primesc pe lângă onorar acuisitori de afaceri abili și demni de încredere.

Am onoare a aduce la cunoștința P. T. publicului băbraților, că mi-au sosit:

postavurile cele mai noue de primăvară și vară

așa zicând toate fabricate ungare, engleze, franțuzești.

Pentru cea mai nouă metodă de croit și cea mai bună execuție răspund, drept aceea rog p. t. publicul local și din provincie, să-mi dea sprijinul său.

KARPELESE ZSIGMOND

croitor-bărbatesc

553

Deák Ferencz-uteza 32

PUMPE DE VIN

reg. ung. priv. și țevi de gumă calitatea cea mai bună.

Din cilindrul pompei se scurge vinul până la cel din urmă strop, ear sâmburii de struguri, coaja și alte părți necurate se îndepărtează numai de cât, prin sâmburi nu se strică și nici vinul nu se poate strica. Pentru funcționarea pompei se da o garanță pe 3 ani (reparație gratuită).

PUMPE DE FOC

cu ventilori rotunde. Pentru comușe foarte potrivite, de osre ce s'ntrebuințarea de apă nesipoză ori mardare nu abzie serv. cîu. Pentru funcționarea regulată a mașinei se primește garanție pe 3 ani (reparare gratuită). Șurube potrivite unitare și țevi de cînepa din lăuntru căpînșite cu gumă cu prețurile cele mai ieftine.

Fântâni cu țevile trebuincioase în preț de fabrică.

HÖNIG OTTO

fabricator de pompe reg. ung. priv.

Arad, Bákóczy-uteza 27.

Stropitori de vie se primește spre reparare

Asigurări contra focului: case, bucate mobile, vesmiate, mărfuri!

Asigurați: viața, zestre, capital de întreprindere, rente, cazul morții, spese de înmormântare!

Agentura principală în Arad. A BANCI GENERALE DE ASIGURARE MUTUALE SIBIENE

TRANSYLVANIA

primesc oferte pentru asigurări din comitatele: Arad, Bichis, Bihor, Csanad, Caraș-Severin, Timiș și Torontal și le efectuează pe lângă cele mai favorabile condițiuni:

1. În cazul vieții: capitalo cu termen deș, rente, zestre pentru felle, capital de întreprindere pentru defecții, pe caz de moarte, spese de înmormântare. Aveste care urcă de la 100-500 lei se plătesc la moment în ziua morții întăpliate;
2. În cazul focului: plădări de tot felul, mobile, mărfuri, produse de câmp ș. a.;
3. Contra furtului de bani, bijuterii, valori, haine, reviciste ș. a. prin spargere;
4. Contra grădinarilor: grădă, secară, orz, cucuruz, ovăș, viș, vișea, plante înmormântate: cîneș, in, birăș, năzeș, lănaș ș. a.

Deslușiri se dau și prospecte se pot primi la agenturile noastre locale și cereuale măi în fiecare-care comună și direct prin

Agentur principală „Transsylvania“ în Arad.

Strada Békényi nr. 1. — Telefon nr. 399.

423 -168

Asigurați contra urăturilor prin spargere: bani și tot ce aveți de preț!

TIPOGRAFIA

„TRIBUNA“

ARAD, Strada Deák Ferencz Nr. 20.

Fiind arangiată din nou, bogat, cu literele cele mai moderne și cu dotățiunî modernă, prim. este peșă și G. millocu. are ori-ce lucrare ce se ține de arta tipografică.

Broșuri, opuri, manuale, tabelării în ori-ce mărîmî, registre pentru bănci, învîțări la petreceri și cununii, plicurî, cap de scrisorî, anunțurî funebre, cărți de vizită, etc. etc.

Executat cu gust fin, la timp și punctual, după sistemul cel mai nou.

Cerem și pe această cale binevoitorul sprigin al publicului românesc întru cât ar avea vz'o lucrare din cele mai sus înșirate a trimite spre executare și a ne recomanda în cerc cât mai larg tipografia noastră.

Având în vedere și sacrificiile mari ce le pretinde ziarul nostru național, credem că va afla mai întă răsunet acest anunț al nostru.

Telefon Nr. 502.